

Letní samba Letní čas svádí k zamyšlení. Že by bylo toto zamyšlení věnováno celé novele občanského soudního řádu, to nikoliv, míním totiž, že novela není zdaleka tak převratná, jak se tváří. Snaha po emailizaci České republiky je věc určitě chválná, podíváme-li se však novele trochu pod kůži, lze říci, že hlavní problém neřeší. Dává povinnost zřídit datovou schránku právníkům osobám, což se bude v praxi týkat zejména obchodních společností, fyzickým osobám však nikoliv. Za tímto konstatováním si jistě každý, kdo ví, o co kráčí, představí smutnou tečku, protože ví, že doručování obchodním společnostem soudům problémy nečiní – mají své v obchodním rejstříku zapsané sídlo a to je jejich doručovací adresou „aktivizující“ fikci doručení bez ohledu na to, zda společnost na adrese vedené v obchodním rejstříku sídlí či nikoliv. Za to fyzickým osobám - nepodnikatelům, u nichž by bylo třeba zavést datové schránky jako sůl, zákon tuto povinnost nestanoví. Přitom mezi nimi je právě většina neplatičů, běžících někdy i roky hustým stromovím českého právního lesa ve snaze vyhnout se doručení platebních rozkazů a jiných písemností, jejichž nedoručení do vlastních rukou je neúčinné. Proč? Protože nelze všem lidem zákonem přikázat vlastnit datovou schránku, včetně lidem z nejnižších sociálních skupin? A proč ne? Byl by stav „po tom“ horší než je stav nyní? Sotva, jen by se obrátil gard nevýhody soudního doručovacího systému v neprospěch dlužníka. Na tom ale zřejmě stále není zájem, protože „lump“ je stále spíše věřitel, zatímco dlužník si užívá pod stále silnějším slunečným spotřebitelské regulativy. Hm....

Novela zrušuje písemnou protokolaci a zavádí systém audiozáznamů. To by bylo možno určitě jen přivítat, protože některé přepisy soudních protokolů se od výpovědi svědků a obhájců lišily způsobem mnohdy větším než je tomu v hádance „Najdi 10 rozdílů“. Bylo by to fajn, kdyby soudcovský stav nezačal ihned hlasitě anoncovat, že na zavedení takového systému (rozuměj systému, jehož provoz soudům přikazuje zákon), nemá dostatek technických (správně přelož jako „finančních“) prostředků. Na to lze říci jenom „No jo no....“ a v rytmu samby brazilských tanečnic stočit myšlenky jinak.

Privatizace je nepopulární slovo, asi proto, že „je cítit tzv. tunelem“. Privatizace justice je pak spojení, které už ve chvíli, kdy je vyřčeno či napsáno, zakládá skoro mandát k ostrakizaci autora. Z justičních věcí by se potom mohla, ne-li měla tknout, např. věcí obchodního rejstříku. Pospíšilova – právem řekněme, že převratná – novela rejstříkového procesu z roku 2005 – sice posunula zejména zkrácením lhůt pro rozhodnutí rejstříkového soudu rozhodování soudů směrem k lepšímu, nevyřešila však otázku, co se stane, když rejstřík lhůtu poruší. Žalovat v takovém případě rejstříkový soud z důvodu „nepromítnutí zápisu“ (terminus technicus) do obchodního rejstříku možné není, protože soud není správní orgán, takže ač je věc „promítnutí zápisu“ typickým správním úkonem soudu, správní soud takovou žalobu zamítne (mám odzkoušeno). Vzniká tak otázka, zda obchodní rejstřík nevydělit ze systému české justice a udělat jej v podobě úřadu. Proč? Protože ochrana práv navrhovatelů by pak byla logicky silnější, když proti nečinnosti rejstříkového úřadu by již bylo možno brojit ve správním soudnictví, chybí-li zde odvaha po privatizaci rejstříkové agendy, kterou by mohly klidně dělat soukromoprávní licencované subjekty.

Závěr? Uvidíme po volbách. Už se na ně myslím všichni těšíme, letos to vypadá na opravdu dobrou zábavu!

JUDr. Luděk Lisse, Ph.D. LL. M.